BOUW WARMTENETWERK ANTWERPEN NOORD GESTART

In de haven van Antwerpen wordt sinds het najaar van 2022 hard gewerkt aan de bouw van een grootschalig warmtenetwerk. Dat zal restwarmte van de installaties Indaver in het Noorden van Antwerpen leveren aan moutgroep Boortmalt. In een tweede fase wordt ook een residentieel warmtenet gekoppeld dat woningen in de wijken Luchtbal en Rozemaai, maar ook scholen en openbare gebouwen zal voorzien van warmte. Op termijn zorgt het warmtenet voor een vermindering van de CO_2-uitstoot met 80.000 ton per jaar. Dat is evenveel als 25.000 gezinnen op één jaar uitstoten.
Als 'open access' netwerk staat het open voor leveranciers en afnemers van warmte die zich langs het traject bevinden. Voor de stad Antwerpen past dit warmtenet in haar klimaatplan dat tegen 2050 een klimaatneutrale stad beoogt.

*"Voor Indaver is afval geen eindproduct", zegt **Indaver CEO Paul De Bruycker**. "De restwarmte uit de thermische verwerking van afval leveren we aan Boortmalt en op termijn ook aan woonwijken, scholen en openbare gebouwen. Daarmee sluiten we de kringloop en bieden we een duurzaam alternatief voor fossiele brandstoffen. Dit project is een voorbeeld van het engagement van de industrie om de klimaatdoelstellingen effectief mee te realiseren."*

DE INDUSTRIE STEMT VRAAG EN AANBOD VAN WARMTE OP ELKAAR AF

Bij de verwerkingsprocessen van Indaver in Antwerpen Noord komt heel wat warmte vrij. Die wordt nu al gebruikt voor eigen bedrijfsprocessen en de productie van elektriciteit. De restwarmte die overblijft na de productie van elektriciteit is nog steeds geschikt voor verwarmingstoepassingen. Buurbedrijf 'Amoras', het mechanische ontwateringsproject van de Antwerpse haven, verwarmt zijn gebouwen vandaag al met restwarmte van Indaver. Zo'n 10 kilometer verder ligt Boortmalt, de grootste moutgroep ter wereld. Met een jaarlijkse productiecapaciteit van 470.000 ton wordt hier genoeg mout gemaakt om zo'n 16 miljard biertjes per jaar te brouwen. Tijdens het proces om van granen mout te maken, zijn grote hoeveelheden warmte nodig. Boortmalt maakt momenteel gebruik van warmtekrachtkoppelingen en gasbranders om deze proceswarmte te produceren.

UNIEKE SAMENWERKING

Overheden, niet-gouvernementele organisaties, onderwijs en bedrijfsleven kunnen de overstap naar duurzame energie enkel bewerkstelligen indien zij samenwerken. Samenwerking is ook één van de sleutels om tot een circulaire economie te komen. Het Warmtenetwerk Antwerpen Noord is hiervan een prachtig voorbeeld. Voor dit project bundelden tal van partners hun krachten. Dat het beleid in Antwerpen resoluut gekozen heeft voor de uitrol van een stadsbreed warmtenet, heeft ongetwijfeld in positieve zin bijgedragen tot het tot stand komen van dit succesvol partnership. Warmtenetwerk Antwerpen Noord bestaat uit Indaver en Port of Antwerp. Zij staan in voor de investering, de bouw en de exploitatie van het netwerk. Zij sloten een langetermijnovereenkomst af met Boortmalt. Tijdens de bouw van het warmtenet tussen Indaver en Boortmalt, wordt ook een uitkoppelpunt voorzien. Hier zal in een tweede fase netbeheerder Fluvius een residentieel netwerk bouwen om warmte te leveren aan gebouwen in de wijken Rozemaai en Luchtbal. Zij sloten hiervoor een contract af met de sociale huisvestingsmaatschappij Woonhaven. Niet minder dan drieduizend huishoudens, 7 scholen en verschillende openbare gebouwen krijgen hun warmte in de toekomst via dit warmtenetwerk dat gevoed wordt met restwarmte uit de industrie.

Het is de restwarmte van de installaties van Indaver die via Warmtenetwerk Antwerpen Noord versluisd wordt naar de gebruikers.

*"Door de aansluiting van de woningen van Rozemaai en Luchtbal zal op termijn de verwarming van ca. 3.200 sociale woningen in het Noorden van Antwerpen CO_2-vrij zijn", zegt **Wouter Gehre, algemeen directeur van Woonhaven**. "Door de samenwerking met de verschillende partners kan Woonhaven voor haar sociale huurders een eenvoudig bruikbaar verwarmingssysteem garanderen dat bovendien niet duurder zal zijn dan een klassieke verwarming op aardgas."*

WARMTENETWERK VERMINDERT CO_2-UITSTOOT IN ANTWERPEN MET 80.000 TON

De voordelen van dit netwerk zijn voor mens en maatschappij groot. Wanneer het leidingnet volledig is aangelegd, zal dit warmtenet goed zijn voor een jaarlijkse CO_2-besparing van 80.000 ton. Dat is evenveel CO_2 als 25.000 Antwerpse gezinnen op één jaar uitstoten. Wanneer Boortmalt en Woonhaven aansluiten, zal het warmtenet onmiddellijk een eerste vermindering van 35.000 ton CO_2 per jaar verwezenlijken. Maar ook de consumptie van fossiele brandstoffen zal dalen. Alleen al bij Boortmalt is de besparing enorm. Wanneer zij in de toekomst rechtstreeks warmte zullen tappen uit het warmtenetwerk, spaart het bedrijf een hoeveelheid aardgas uit die vergelijkbaar is met de jaarlijkse consumptie van ongeveer 10.000 gezinnen.

*"Met het Antwerpse stadsbestuur willen we de uitstoot op ons grondgebied halveren tegen 2030. Warmtenetwerk Antwerpen Noord is daarbij van essentieel belang", zegt **Tom Meeuws, schepen van Leefmilieu Antwerpen**. "We helpen hiermee zowel gezinnen als industriële afnemers op weg naar klimaatneutraliteit. Door de aansluiting van de sociale woningen op de Luchtbal belichaamt dit netwerk als geen ander de sociale klimaattransitie die we zo belangrijk vinden."*

***Yvan Schaepman, CEO van Boortmalt**: "Duurzaamheid staat centraal in onze bedrijfsstrategie. We zijn vastbesloten om mee het verschil te maken. We maken werk van een reeks concrete doelstellingen in lijn met onze SBTi 1.5°C verbintenis om onze CO_2 footprint tegen 2030 te halveren. Maar, we gaan nog een stap verder en zijn nu al aan het kijken hoe we onze emissies ver voor 2050 naar 0 kunnen brengen. We geloven ook in de kracht van samenwerking om deze ambities waar te maken. Dit project past helemaal in deze aanpak en we zijn er bijzonder trots op, omdat Antwerpen onze grootste site is en ons hoofdkantoor hier gevestigd is."*

Boortmalt heeft in Antwerpen, op zo'n 10 km van Indaver, de grootste mouterij ter wereld. Bij het moutproces zijn grote hoeveelheden warmte nodig. Die zullen ze vanaf 2024 uit Warmtenetwerk Antwerpen Noord 'tappen'.

EEN OPEN ACCESS NETWERK

Bijzonder aan dit netwerk is dat het een 'open access' netwerk wordt: het zal open staan voor bijkomende leveranciers en/of afnemers van warmte die in een latere fase wensen toe te treden. Op dit moment is het enkel Indaver die warmte op het netwerk zal voeden. En langs de kant van de industriële warmteconsumenten is er voorlopig enkel Boortmalt. Maar dit kan in de toekomst wijzigen. Het netwerk loopt gedeeltelijk langs de terreinen van het zogenaamde 'Next Gen District'. Dat is de nieuwe naam van de voormalige Opel-site in Antwerpen. Port of Antwerp-Bruges is eigenaar van deze percelen en heeft er een welbepaald doel mee. Het moet een hotspot worden voor bedrijven in de circulaire economie. De kans bestaat dat bedrijven die zich hier komen vestigen hetzij warmte kunnen invoeren in het warmtenet, hetzij warmte kunnen afnemen van het net. Dit is het eerste open access netwerk dat in België gerealiseerd wordt.

*"De overgang van fossiele naar hernieuwbare energie is niet alleen een kwestie van meer groene elektriciteit of schone brandstoffen", zegt **Annick De Ridder, voorzitter van de raad van bestuur van Port of Antwerp en Antwerps schepen** bevoegd voor haven. "Ook het verduurzamen van warmte is essentieel, om zo gebouwen te verwarmen of proceswarmte voor de industrie te creëren. Het warmtenetwerk Antwerpen Noord zal proceswarmte gebruiken om industrie, maar ook om gebouwen in de stad te verwarmen, goed voor een vermindering van 80.000 ton CO_2-uitstoot per jaar.*

WARMTENET PAST IN INDAVERS ENERGIESTRATEGIE

Indaver beheert jaarlijks ruim 5 miljoen ton aan afvalstoffen. Wat niet op een hoge kwaliteit kan gerecyleerd worden, krijgt een eindverwerking in thermische installaties. Zo winnen we de energie uit de afvalstoffen terug. Als we alle energieopbrengsten van de Indavergroep optellen en omrekenen naar elektriciteit, zou dit overeenkomen met het gemiddelde stroomverbruik van ongeveer 275.000 gezinnen. Indaver is zo, naast afvalbeheerder en -verwerker, ook een belangrijke leverancier van energie.

De energievoorziening in Europa moet schoner, betrouwbaarder en goedkoper. Het aandeel energie uit hernieuwbare bronnen moet fors omhoog. Het energieverbruik en de CO_2-uitstoot moeten omlaag. Met haar energieclusters helpt Indaver deze energietransitie mee realiseren. In Doel bouwden we stoomnetwerk ECLUSE. Onder de vorm van hogedrukstoom, levert het groene warmte uit afvalverwerking rechtstreeks aan de industrie in de Waaslandhaven. De warmte uit onze draaitrommelovens in Antwerpen leverden we al voor een klein deel via een pijpleiding aan buurbedrijf Amoras. Met de komst van Warmtenetwerk Antwerpen Noord zal nu het gros van de restwarmte van de installatie een duurzame toekomst krijgen. Beide energieclusters zorgen voor een belangrijke daling van de CO_2-uitstoot.

VLAANDEREN STEUNT

De Vlaamse regering kende aan het project een belangrijke subsidie toe. Warmtenetten vormen een belangrijk onderdeel in de transitie naar een koolstofarmere en duurzamere energievoorziening.

"Zowel de industrie als lokale besturen zijn cruciale partners om van de energietransitie in Vlaanderen een succes te maken", zegt ***Vlaams minister van Energie Zuhal Demir.*** *"Warmtenetten zijn de technologie van vandaag én van de toekomst, want de meest klimaatvriendelijke energie is de energie die niet moet worden opgewekt. Door warmte die anders verloren zou gaan te hergebruiken om zowel Antwerpse bedrijven als gezinnen warm te houden, voorkomen we 80.000 ton CO_2-uitstoot. Daar profiteren zowel de haven van Antwerpen als de stad met al haar inwoners en bezoekers van."*

Na het aanstellen van de aannemer in de zomer van 2022 zijn de werkzaamheden aan Warmtenetwerk Antwerpen Noord van start gegaan.

WARMTENETWERK
ANTWERPEN NOORD

TIJDLIJN

2019
Subsidie Vlaamse regering toegekend

2020
Projectontwikkeling en voorbereiding vergunningsaanvraag

2021 (mei)
Omgevingsvergunning bekomen

2021 (december)
Ondertekening contracten met alle partners: groen licht voor warmtenet

2022 (juli)
Aannemer aangesteld
Start bouw

2024
Warmtelevering aan Boortmalt

Tekst en beelden: Indaver
Meer info: www.warmtenetwerkantwerpennoord.be